

2 листопада — Всесвітній день чоловіків

Наукові стратеги

Засновником цього свята можна вважати Михайла Горбачова, який, власне, і виступив із відповідною ініціативою. Ідею першого й останнього президента СРСР підтримали відділення ООН у Відні та низка інших міжнародних організацій.

Тож у переддень свята ми вирішили з'ясувати, якою ж була роль представників сильної статі в розвитку фармацевтичної справи, зокрема наукової фармації. Із таким запитанням звернулися до Тимофія Калинюка, д-ра фарм. наук, професора, завідувача кафедри технології ліків і біофармації ЛНМУ ім. Данила Галицького

— До початку ХХ ст. фармація вважалася монополією чоловіків, — розповідає Тимофій Григорович. — Протягом останнього століття ставлення до професійної діяльності жінок у фармації істотно змінилося. Першою жінкою-провізором на теренах Російської імперії стала у 1898 р. А. Лесневська. Подібна ситуація склалася і в Австро-Угорщині: у 1905 р. захистила магістерську працю С. Рейх, яка навчалася на фармацевтичному відділенні філософського факультету Львівського університету ім. Яна Казимира.

Нині чоловіки в охороні здоров'я і фармації становлять близько 20%, а науковою діяльністю займаються десь 60%.

Чи є підстави говорити про відмінності чоловіків і жінок як науковців? Напевно, що так. Ці питання докладно вивчають фахівці із гендерної психології. Так, відомий спеціаліст із загальної і диференціальної психофізіології Є. Ільїн зазначає, що під час професійної адаптації у жінок на першому плані соціально-психологічні аспекти, а у чоловіків — професійно-діяльні. Е. Маккобі і К. Джеклін

Тимофій Калинюк

у своєму відомому огляді «Психологія статевих відмінностей» (США, 1974 р.) виділили чотири сфери, в яких проявляються відмінності чоловіків і жінок: здатність орієнтуватися у просторі, математичні здібності, мовні навички й агресивність.

Психолог Т. Авдилова вважає, що жінки й чоловіки зазвичай мають різні підходи до здійснення однакової роботи. Жінки частіше схильні до демократичного стилю керівництва, контактні, вміють спілкуватися, делегувати повноваження, мотивувати підлеглих, а чоловіки обирають авторитарну стратегію, директивність, контроль. Звичайно ж, така характеристика жінок зовсім не виключає появи серед них «залізних леді».

Біля витоків Львівської хіміко-фармацевтичної наукової школи були відомі вчені: Бурхард Шіверек, Бальтазар Гакет, Франц Саламон, Габріель Мюллінг, Франц Плесс, Ігнац Гавранек, Мечислав Дунін-Вонсович, Здіслав Завалькевич, Броніслав Радзішевський, Станіслав Толлочко, Тадеуш Вільчинський, Юзеф Геллер, Павел Остерн, Богуслав Бобранський та ін.

Випускники 1871 р. фармацевтичного відділення філософського факультету Львівського університету

Особистість Броніслава Радзішевського заслуговує окремої уваги. Хімік за базовою освітою, він у 1895–1910 рр. керував кафедрою органічної та фармацевтичної хімії Львівського університету, мав величезний організаторський талант і науковий хист. Здобув світове визнання, виголосивши у 1885 р. на засіданні Природничого товариства у Львові наукову доповідь про нову реакцію в органічній хімії (взаємодію нітрилів із пероксидом водню з утворенням

амідів карбонових кислот), що отримала назву реакції Радзішевського. Професор широко залучав фармацевтів ще із студентської лави до наукової роботи. У 1891 р. із метою фахової діяльності та матеріальної взаємодопомоги організував товариство «Львівський фармацевтичний гурток».

Львівська хіміко-фармацевтична наукова школа продовжує розвиватися у повоєнні роки. Імена професорів Миколи Туркевича, Якова Беркмана, Василя Крамаренка, Григорія Козія,

Броніслав Радзішевський

Сергія Міскіджана, Сергія Баранова, Олександра Юрженка, Миколи Яворського, Олексія Журбіна, Романа Піняжка нині відомі широкому загалу науковців-фармацевтів.

Успіхи Львівської хіміко-фармацевтичної наукової школи у той час безпосередньо пов'язані з іменем професора Миколи Туркевича — видатного фахівця в галузі синтезу нових біологічно активних сполук, похідних тіазолідину і 1,3-тіазану, автора 4 лікарських засобів, близько 500 друкованих праць, 60 ав-

Микола Туркевич

торських свідоцтв та 11 іноземних патентів, 5 монографій, унікального підручника з фармацевтичної хімії, який не втратив своєї актуальності та значення впродовж більш як 50 років.

Микола Туркевич підготував для науково-дослідних інститутів, вузів, практичної фармації майже 100 кандидатів і докторів наук. Він був великим життєлюбом, знав багато іноземних мов, захоплювався грою на музичних інструментах, багато подорожував.

У незалежній Україні на повний голос заявили про себе учні та послідовники Миколи Туркевича: професори Анатолій Минка, Федір Жогло, Йосиф Комариця, Орест Гром, Борис Зіменковський, Борис Парновський, Володимир Музиченко, Роман Лесик, Богдан Громовик, Володимир Антонюк, Михайло Слабий та ін.

Під керівництвом відомого українського науковця, професора Бориса Зіменковського продовжує успішно розвиватися Львівська хіміко-фармацевтична школа. Він зробив суттєвий внесок у розвиток хімії гетеро- і макрогетероциклічних сполук та вивчення зв'язку «структура — дія», пошук нових біологічно активних сполук та створення низки лікарських засобів, започаткував в Україні піонерські роботи з віртуального синтезу з використанням методів квантової хімії, отримав вагомі результати у вивченні хімії тіазолідинів, особливо в розробці методів синтезу й перетворень біциклічних неконденсованих шестичленних аналогів тіазолідинів — 1,3-тіазанів та одержанні нових макрогетеропохідних на їх основі з надзвичайно важливими властивостями.

Заслужений працівник вищої школи України, лауреат Державної премії в галузі науки і техніки професор Борис Зіменковський є автором понад 700 наукових і навчально-методичних праць, у тому числі 3 монографій, 16 книг, 17 посібників і підручників, 80 авторських свідоцтв на винаходи, 36 патентів. Підготував він 5 докторів і 16 кандидатів наук.

Ось так, від покоління до покоління, від одних видатних особистостей до інших передаються по чоловічій лінії найкращі традиції Львівської хіміко-фармацевтичної наукової школи.

Борис Зіменковський

Шрами прикрашають чоловіків?
Я не згоден!
Вони нагадують мені про ту подію.
Кожень день мені доводиться
їх приховувати ...

Влад, 37 років, фотограф

ДОПОМАГАЄ ЗРОБИТИ ШРАМ НЕПОМІТНИМ

Інфолінія: 044 27 777 27 www.strataderm.com.ua

Відпускається без рецепта. РС № 9324/2010 від 10.02.2010. Інформація для спеціалістів у галузі охорони здоров'я.